

† Ivan Bönsch. U četvrtak umro je ovdje Ivan Bönsch, magistar kirurgije, c. i kr. nadranarnik u m. posjednik ratne i jubilarne kolajne. Umro je doista u rijetkoj starosti za današnje smrtnike, u 99. godini života. Pokojnik službovao je u vojsci kao ranarnik i nadranarnik u raznim pukovnijama počevši od godine 1839. Neko vrijeme bio je i u civilnoj službi kao kotarski liječnik u bjelovarskoj županiji. Sudjelovao je u vojnama za burnih godina 1848. i 1849., pa u bitci kod Solferina 1859. god. Od 1875. živio je u Samoboru u mirovini, pa je ovdje uživao glas čestita i vauredno savjetna čovjeka. Zadnjih godina nije više mogao izlaziti, noge mu otkazaše službu, pa je inače nastupila staračka slabost. Umro je kod svoje kćerke Vilme i zeta um. natporučnika g. Andrije Goranovića. S njime izumire jamačno jedan od najstarijih veterana naše vojske.

Jučer je bio sprovod pokojnikov uz saučee građanstva i ovdajšnjeg vojno-veteranskog društva. — Laka mu zemlja!

Vozarska četa na vježbi Otprilike od 14. do 29. rujna vježbat će u Samoboru i okolini više eskadrona 13. vozarske čete iz Zagreba. Vježbe će se naročito odredjivati u bregovite teraine.

53. pješačka pukovnija u Samoboru. Na boravak ove pukovnije u Samoboru (22. kolovoza) osvrće se neki prižvnik u „Jutar. listu“, te piše među ostalim: „Samoborci nas lijepo dočekaste, noćista vrlo lijepo uređjena, cijene u gostionicama jeftine. Nitko ne prelazi granice“.

Legati općini Samobor i Podvrh. Rasprava o ostavini pok. župnika u Noričsetu Alekse Padarčića, konačno je dovršena, pa će sada općina Samobor dobiti 500 K, a općina Podvrh 1000 K za svoje siromake, kako je to oporučitelj odredio. Sud je već pozvao porezni kao pologovni ured, da odnose svoje isplati ohim općinama iz ostavinske gromade.

Plivačko natjecanje u Samoboru. Danas 1. rujna priredjuje HASK u Samoboru u Hidropatskom zavodu plivačko natjecanje sa ovim programom: 1. Plivanje slobodni stil 2 basina (44 met.). 2. Odjice 100 met. slobodni stil. 3. Handikap 200 m slobodni stil. 4. Prani tempo 200 m. 5. Djeca do 15 god. 2 basina (44 m). 6. Plivanje 500 m slobodni stil. 7. Plivanje 100 m, slobodni stil. 8. Watter polo. — Sudjelovanje obećale najbolji plivači Hrvatske, a napose A. Žagar (HASK).

„HASK“ je održao svoje obećanje, pa se stoga radujemo da ne će ova godina za Samobor proći, a da bude bez barem jedne takove utrke.

Na utrci sudjelovali će: Bogdan Žagar koji je ponovno hrvatski narod a „HASKU“ napose osvjetlao lice pred stranim svijetom.

Sudjeluju nadalje Medaković, Šuput, Valerić i drugi poznatiji plivači, a tko će se od ostalih klubova natjecati, to nam dođe još nije poznato jer se prijave primaju na štartu.

Kao uvijek tako su i ove godine pobjednicima osigurane nagrade.

Na večer bit će u dvorani Penziona zabavica uz pjes. — Ulaz slobodan.

„Klub Livadić“. Javljaju nam: U Samoboru osnovao se pred nekoliko dana klub pod gornjim imenom. Svrha kluba je široz nasikroz kulturna, a rad mu se dijeli u više sekcija. Jedna je sekcija i pučko-prosvjetna. Članovi kluba nam eravaju kako u Samoboru tako i u okolini prirediti niz pučkih predavanja. „Livadić“ će nastojati i oko sačuvanja samoborskih starina, pa u tu svrhu kani stvoriti jednu jaku i svestranu organizaciju. Za prijatelje športa osnovana je i športska sekcija, koja će poglavito njegovati laku atletiku. Ovak će klub nastaviti rad nekadašnjeg kluba „Livadić“, dakako na mnogo široj podlozi. Klub se je privremeno i konstituirao, te se sve obavijesti mogu dobiti kod gosp. prof. Šuklje-a u Zagrebu.

„Livadić“ će svim svojim silama nastojati oko potpunog sačuvanja stare naše gradine, te će u tu svrhu potpomagati bivše svoje sudrugove iz „Šišmiša“. U svrhu što uspješnijeg rada oko popravka starog grada novi je klub stvorio već nekoliko osnova, koje će, ako uspiju, trajno osigurati renoviranje starog grada.

Novi je klub nastupio po prvi put na športskim natjecanjima u Karlovcu, gdje je njegov član g. Klečić u plivanju na 400 m odnio drugu nagradu i posebice, pohvaljen kao najkorektniji plivač na prama.

Sjednica trg. zastupstva. Za jučer u 4 sata poslije podne sazvana je sjednica trg. poglavarstva sa ovim dnevnim redom: 1. Gradnja mosta kod Zidanića. 2. Drugi rizi predmeti. — Mi ćemo o tečaju ove sjednice izvijestiti u idućem broju.

Obrtna dimnjačarska dozvola. Iza pokpnog Rajmunda Wintersteigera, dimnjačara za radjevni kotar Samobor, prešlo je ovo koncesionirano pravo na udovicu pokojnikovu, Josipu Wintersteiger, kojoj je kot. oblast izdala obrtnu dozvolu. — Poslovodjom će joj biti sin, Zdravko Wintersteiger.

Pučka knjižnica i čitaonica priredjuje danas u 3 sata poslije podne u gostionici g. Stjepana Fresla u Anadolu veselicu za svoje članice i članove. — Veselica održat će se i u slučaju nepovoljnog vremena.

Izjava Filipa Šimca Kako je poznato iz izvještaja „Samob. Lista“ o posljednjoj sjednici trg. zastupstva od 8. kolovoza podnesena je protiv Filipa Šimca po općini Samobor kaznena prijava kotarskomu sudu radi prekršaja, prema komu ne bi mogao biti izabran opć. odbornikom. Povodom toga, što je tako stvar ušla u javnost, molim nas sada g. Filip Šimec, da konstatiramo, da je on nedavno primio odluku kotarskoga suda u Samoboru od 17. kolovoza t. g. br 240, kojom se protiv njega kod suda obustavlja svaki daljnji kazneni postupak u istom predmetu po § 395 k. p.

Kanalizacija Mesničke ulice. U petak je bio ovdje očevid radi kanalizacije Mesničke ulice, koja bi se spojila sa kanalom Gajeve ulice. To je prijedlog opć. poglavarstva a s njime su sporazusivali i svi zainteresirani. Očevidu su prisustvovali žup. tajnik Spigelški, trg. upravitelj Čop, te tehn. izvjestitelj, inž. pristav L. Dragić. Potonji izjavio je, da je ova izvedba moguća uslijed pada utice, no da će se još morati preduzeti nivelaciju. Novi kanal imao bi se izvesti iz betnaa. smjese 1 : 6 okruglog profila sa promjerom od 80 cm, a iznutra providiti glazurom od cementnog morta u smjesi 1:1. Aproximativni bi trošak kanalizacije iznosio 4500 K.

Sjednica opć. odbora u Sv. Nedjelji održana je 16. pr. mj. pod predsjedanjem tamošnjeg načelnika Mirka Škulca i u nazočasti svih odbornika. — Zaključci su stvoreni ovi:

1. Glede prodaje štokske šume „Starča“ da se šuma sa stabilnim proda javnom dražbom, a postignuta kupovna cjenka bi se koristonosno aložila u štedionicu, kojom bi se prigodice imalo kupiti zgodno zemljište kraj škole.

2. Prima se do manja vladin otpis, kojim se nije mogla uvaliti molba zastupstva glede održavanja sajnova; isto tako i otpis, da se zasada ne može utrlauti mostovina na Podsesjedu — Natog. vlada, da se učelnjici doznači putni trošak prima zastupstvo do manja, ali izjavija, da bi ona morala u svome trošku doći, „pošto je vladinom nabvom došla u Sv. Nedjelju“

3. Odlučeno je prodati preostali stari crijep, koji je ostao kod prednjoje škole.

4. Opć. načelnik priobćuje, da je videli križ na novom groblju poave trošak, a odbor zaključuje, da se novi kameni križ podigne.

5. Sobatom na naredbu županjske oblasti glede doprinosa od 300 K. za subvencionirano općinstvo ostaru Brezje — Mrtvica, stvara zastupstvo zaključak, da se smoli županjska oblast, da se glede te ceste ostane kod starog običaja. Nije li pak to

nikako moguće, to valja da općina podnese obrazloženu predstavku zem. vladi, u kojoj će ocrtati bijedno stanje i siromaštvo naroda. Treba istaći, da se siromaštvo opaža već i u tome, jer ove godine utjerrvanje sviju daća upravo teško prolazi, uplate su neznačne, a narod nema, zašto da svagdanju hranu kupi. — Time je sjednica dovršena.

Lugar ranio krivolovca. Janko Rešetar, rodom iz Dubrave, općine Podvrh, lugarom je gospoštije u Mokricama u Kranjskoj. Dne 18. pr. mj. pođao je on oko 6 sati ujutro u „Dolinski jark“, lovački revir općine Velika dolina, kad ondje suarezne Josipa Škoflanc, mladica od 19 godina iz Koritnog br. 13. Škoflanc je imao uza se pušku, pak ga je Rešetar pozvao, da mu je preda. No ovaj se ne htjede tome odazvati, pa se Rešetar počne s njime hrvati za pušku i napokon mu je otme. Škoflanc, koji je ostao bez puške, izvadi sada nož hoteeći njime navallti na lugara. no potonji odape pušku i zadade Škoflancu tešku ozljedu. Ranjeni je odvezen u bolnicu u Brežice, a protiv Rešetara podnesena je prijava.

Bacanje kamenja na tračnice. Bartol, sin Jakoba Marošića, stanujući kod Tičaca u Strmcu, polagao je u društvu još s nekojim dječacima kamenje na željezničke tračnice. Makar da se je u to doba vozio onuda na dresini poslovni upravitelj i dao odstraniti kamenje, dječaci su se kasnije opet povratili i postavili ponovo onamo kamenje. Budući da su se ovaki slučajevi već višeput događjali, to je uprava lokalne željeznice podnijela prijavu kot. oblasti protiv dotičnih dječaka odnosno njihovih roditelja.

Uapšenik, koji dere odijelo. Još mjeseca veljače došao je u Samobor neki Adam Schmidt, rođen i zavičajan u grad Marburg u Štajerskoj. Ovdje je prosjačeći po kućama proklinjao Boga, a kad ga je stražar uapsio, opsovao je i njega. Od ljutine što ga je spopala u zatvoru, stregao je sa sebe čitavo odijelo i razderao ga na komadiće. Budući da je oblast predjela Schmidta poslije obavljena zatvora na pravak u zavičajnu općinu, nije ga se naravski moglo poslati bez odijela iz čudoredno-javnih razloga, pa mu je općina Samobor kupila najnužnije odijelo i obaču za svotu od 20 K i zatražila povrat predumljene svote od njegove zavičajne općine u Marburgu. No grad Marburg odgovorio je da se on nimalo ne čuti dužnim, da ista plati općini Samobor za nabavljeno odijelo, makar da je Schmidt njegov zavičajnik. Kako čujemo, morala se sada kot. oblast obratiti na namješništvo u Grazu, da ovo primedi marburško gradsko poglavarstvo, da namiri samoborskoj općini trošak za odijelo. I tako taj renitent „frenetar“, što u zatvoru dere odijelo, zadaje oblačitima pust rubu pola, a općina Samobor mora još uvijek da čeka na svoja tražbina!

Potakli se na prohođu. 25. pr. mj. prigodom povrate kapele u Mokricama zavadi se se seljaci Blaž Maršič, Petar Knežević i Neok Jurković, te je prvi udobio nožem sa čelu i drugim dlanu vrlo ozljeđa.

Opalio pušku u štedionici. Dne 21. kolovoza došao je općina Mirko Kovačević sa drugovinom pri u brćinu Franje Lohman u Štupniku i sa puškom više čalica rano, ali i odjelci 19 pušaka došana po 6 bl. Štupak kod Lohmana. Tomo Bočić, otkrpio je tako opalio pušku, koji se se opalio u drugu brćinu. No Mirko Kovačević povratio se općinama natrag sa vatrom i dogadila opaliti, i tako to stoga Bočić razvija, opalio čelu u brćinu. Bočić je na to puškom puškom i budući da je ciganka iz njene štedionice i primakao se nožem sa 3 brćinama, opalio je prvi sa ciganka pušku i tako u drugu brćinu nad brćinom. Opalio je pušku, ali se kasnije dovezao do vladin otis i opalio u Zagreb u bolnicu. Protiv njega podnesena je prijava, te se vodi istraga.

Utrka u Samoboru od 21. rujna voz do 1. rujna

Ivan Bönsch, magistar kirurgije, 99 god., Obrtnička ulica, br. 344 smrt.

Iz suda.

„Pripreme za vizitu“. 10. pr. mj. pio je čitavu noć Ivan Strukelj, stolaraki pomoćnik u jednoj krčmi u Rudarskoj dragi, te se je oko 9 sati vraćao kući, ali nije išao običnim putem, već preko starog grada. Ondje je on sastao medju ostalima Franju Kraljevića, 21 godinu starog, bez zanimanja, koji mu ja ispričao, da u starom gradu ima vina i svinjaka jedna glava, što je sve ostalo od zabave, koja se je ondje održavala prigodom desetogodišnjice kluba „Šišmiš“, a osim toga — a to je bilo najvažnije — da ima šparavac, u kome može biti do 40 K gotovine. Predložio mu je, da udju u grad spomoću ljestava, i da si prisvoje, što tamo nadju. Strukelj nije bilo teško nagovoriti na ovaj čin, jer se je začas popeo na kulu i kroz otvor ulao u prostoriju, gdje se nalazio šparavac. Tu je on čekićem razbio lokot otvorio šparavac i uzeo iz njega jednu banknotu od 10 K, zlatiš od 10 K, a ostalo u krunama i sitnišu; u svemu 36 do 37 K. Dok je Strukelj obavljao svoje operacije, Kraljević je stajao pred ljestvom na straži. Pošto su tako svoj naum izveli, zaputili su se prema Anin-perivoju, pojeili glavu, a o podne krenuli željeznicom u Zagreb, gdje su novac potrošili, ponajviše po raznim krčmama.

23 o. mj. bila je protiv obojice glavna rasprava pred sudem g. Heibetom. Okrivljeni Ivan Strukelj priznao je u cijelosti čin, kako je gore opisan a tako uglavnom i Kraljević. No potomji ipak poriče, da je on nagovarao Strukelja na provalu, već kaže, da je Strukelj govorio, da je sada vizita (asentacija), da se treba dobro pripremiti i opskrbiti novcem i radi toga treba zaviriti u šparavac. Izjavlja da on nije mnogo pojeo od svinjske glave, jer što je bilo na njoj boljeg, da je pojeo Strukelj, a njemu je ostavio samo „donju laloku“. Obojica se nak brane, da su bili u potpunom pijanstvu.

Sudač je izrekao osudu, kojom se Ivan Strukelj osudjuje na 1 mjesec zatvora, a Franjo Kraljević na 3 tjedna. Obojica se zadovoljiše s osudom i nastupiše kaznu, gdje će imati sada prilike da razmišljaju o šparavcu, vinu i o — svinjskoj glavi.

Gospodarstvo.

Nabava vojničkih potrepnina. Budući da će u drugoj polovici ovoga mjeseca boraviti u Samoboru povozna četa, norvali se svi ovdašnji mesari, trgovci živca i slična, da svoje pomoće za opskrbu ovdje uborodnog vojništva, potraže putem trg. poglavarstva.

Šišmišna tjeđnog odjela. U srebnu 24 kolovoza, dojavio je na vijest 331 komad svila, od čega je prodano 149 kom.

Samobor.

(Ovdje).

Šišmišna tjeđnog odjela. U srebnu 24 kolovoza, dojavio je na vijest 331 komad svila, od čega je prodano 149 kom.

se tvorničke zgrade srušile do temelja, kano da i nemaju gospodara.

U Bregani, taman na kranjskoj granici, ima velika i glasovita tvornica štapova, koji se izvoze najviše u Njemačku, Francusku i Englesku, a u Osretku bijaše do nedavna tvornica stakla. Iz Osretka dodje se za sat u Žumberak, koji naseliše poznati uskoci. Od Bregane nije daleko do romantičnih Mokrica, koje se spominju toliko puta u Senoinim i Dežmanovim pripovijetkama. Tu je stari dobro sačuvani grad, u kojemu se još danas stanuje, i prekrasan velik perivoj. Mokrice bijahu prije vlasništvo grofa Auersperga, a danas su u rukama haruna Oger-ia.

Od Samobora do Bregane niže se vila do vile, dvorac do dvorca, za to su amo vrlo ugodne šetnje.

Samoborac rado šalje svoju djecu u više škole, pa je prosvjetnim staležima, kano što su učiteljski i svećenički, dao mnogog uglednog radenika.

U Samoboru se govori mekim kajkavskim dijalektom, koji je pomiješan čakavskim elementima. Zanimljiv su u okolici kajkavski ikavci, koji su potomci bosanaskih doseljenika, što im kazuju i imena, kano što su: Biščani, Tandarići, Kupresi, Bašići, Kotromani zatim dijalekat u susjednim Rudama, kamo se doselio narod iz udaljenijih krajeva.

Neke godine divio se govoru, a naročito naglasu samoborskih gorjana pjesnik i akademik Franjo Marković, te vrlo poštujemo, što akademija ne povjeri nekome proučavanje tog jezičnog idijoma, na koji će jamačno pravu pažnju svratiti intom revni učitelj samoborski Milan Lang svojim velikim djelom o Samoboru i okolici, čijom ga izdaje folkloristički Zbornik akademija.

Glavna sastavina samoborskih gora, o čemu je izdao i posebnu radnju sveučilišni profesor dr. Kramberger, jest hijeli dolomit i vapnenac, a nalodi se gdjegdje i njegovih smrdnika; sige, škriljevca i mramora.

U gorama ima mnogo kamekog ugljena: Daje ima ugljenva, željeznih i bakrenih rudača, olova i nešto srebra. U rovovima rudarskim ima mnogo kristalizovane gorbe soli. Flora je bujna i vrlo bogata kao malo gdje. Pošto ima Samobor dostaše formaciju kao kraš, to uspijeva tu i bilje, koje inače raste samo na Krašu, tako a. pr. resina (erica carnea). U naslagama brda nalazi se vrlo mnogo zanimljivih okamina.

O svemu tomu pisao je više mladi samoborski prirodoslovac, muzikalni asistent Šuklje u lokalnom listu „Samoborski List“, koji je kao lokalna novina uređena bolje, no itkoji drugi list te vrste. Šuklje je napisao i malo lijepo dječje o Samoboru, koje upućuje stranca u sve zanimljivosti ovog krajnog gradića.

Samobor je vrlo star, no najstarije vijesti ota tek u 12. i 13. vijek. Danas je on vlasništvo samoborske općine.

Podobno ovoga vijeka, kad je Napoleun zauzeo i je zemlju s drvenom obale Rave, pripadao je isto i Samobor isto doba francuskoj vlasti.

Otkako je izgrađena željeznica, koja vodi Samobor do Zagreba i otkako je i uređeno pod starim gradom novo starije društvo šišmiša, koje ovaj put upućuje više vijesti otko. Samobor, kano što je i Samobor putom izgrađen, a otkako je, kao što samoborski list, koji je Samobor dojavio na vijest 331 komad svila, od čega je prodano 149 kom.

mobor je, poznat nadaleko, te se može po hvaliti posjetom gostiju ne samo iz raznih krajeva monarhije, nego i iz inozemstva.

Čist gorski uzduh, izvrsna i tečna hrana, kupke kakve možeš da zamisliš te izvrsna bistra i zdrava voda, još bolja kapljica, prijazno susretanje, udobnost na sve strane, pogotovo prijatni, čisti stanovi, a blizina glavnog grada Zagreba — to sve daje Samoboru posebno obilježje, pak ćeš mu teško naći premca.

M.

Ljetovinski i lječilični gosti.*

od 15. do 31. kolovoza:

Colussi Slava, posebnica, Sisak. — Casserman Pepica, Ljubljana. — Gašparac Luka, opć. bilježnik, Vel. Gorica. — Höller Franjo, vojni gradjevni časnik, Zagreb — Kraljević Theodor, prepošt i župnik, Požega. — Muzler Josip, umirovljeni podžupan Zagreb. — Munzer Cecija, posebnica, Zagreb. — Protić Mladen, sudski savjetnik, Zagreb. — Springensfeld Marija pl. posebnica sa sinom, Zagreb. — Štalić Dragutin pl. c. k. kapetan i supruga, Karlovac. — Šafran Paula, supruga kontrolora s dva sina, Zagreb. — Šahova Olga, učiteljica, Zagreb. — Scheyer Josip, trgovac, Koprivnica. — Weiss Sidonija, supruga činovnika sa sinom Zagreb. — Vrančić Slava, posebnica, Bjelovar. — Schwabentz Viktor, trgovac, Caprag.

Odgovorni urednik: dr. Mijo Juratović.

Javna zahvala.

Gosp. Stjepan i Ana Švarić rođena Tkačić, rođeni Samoborci, darovali su prigodom nadogradnje svoje kuće u Šmidhenovoj ulici br. 48. klubu „Šišmiš“ za popravak staroga grada svotu od 50 K.

Klub „Šišmiš“ smatra svojom dužnošću, da na ovom mjestu posebice zahvali gg. darovateljima za ovaj krasni dar.

Za klub „Šišmiš“

Josip Čop, Guido Špigelski
priv. predjednik. tajnik.

„Javi se Comp. II.“

Objava.

Javljam si. općinstvu, da sam počevši od danas, 1. rujna, preuzeo gostionicu i svatkošće od g. Gregurića u Krškom.

Objavljajući ovo cijjenenom građanstvu najtoplije preporučujem svoju gostionicu, moleći za što brojniji posjet.

S vele štovanjem
Vjekoslav Kalin.

4 štira

U BEE

Zbirna otkodjiv.

4 štira

4 štira

